

Abstract

Complexe problemen oplossen

Een epistemologische theorie en praktijkmodel voor transdisciplinaire samenwerkingsverbanden

dr. Bart Libbrecht

Om een complex leefwereldprobleem op te lossen moeten leken, disciplinaire praktijkexperten, toegepaste en fundamentele wetenschappers intensief samenwerken. Deze samenwerking is even complex als het probleem zelf omdat de actoren verschillende ontologische en epistemologische achtergronden hebben. Transdisciplinariteit heeft de ambitie om deze verschillende soorten actoren samen te brengen in een effectieve en efficiënte samenwerking.

Transdisciplinariteit reduceert de complexiteit van de samenwerking met een recursief proces waarin de actoren tot een geïntegreerde probleem- en oplossingsanalyse komen. De georkestreerde acties worden uitgevoerd, geëvalueerd en bijgestuurd in een probleemoplossend heuristisch zoekproces dat het probleem progressief efficiënt en effectief aanpakt.

De onderzoeker ontwikkelde door middel van een literatuurstudie een ontologisch en epistemologisch fundament voor een transdisciplinaire samenwerking. De Algemene Systeemtheorie (AST) van Talcott Parsons en Niklas Luhmann geeft een scherp beeld van de transdisciplinaire uitdagingen en de manier waarop een geïntegreerd transdisciplinair model tot stand komt. Met het epistemologisch fundamentisme, het coherentiedenken en het *foundherentism* wordt een transdisciplinaire theorie van waarheid, transdisciplinaire rechtvaardiging en transdisciplinaire kennis scherp gesteld. De Algemene Systeemtheorie geeft een ontologische fundament aan een transdisciplinaire samenwerking. Het fundamentisme, het coherentiedenken en het *foundherentism* geven een werkbaar en genuanceerd epistemologisch fundament.

Beide fundamenteen komen samen in een procesmodel dat in een transdisciplinaire samenwerking kan worden gebruikt. Dit procesmodel werd ontwikkeld in vier fasen:

1. Een algemene beschrijving van een model voor transdisciplinaire samenwerkingsverbanden en vertaald naar praktijkmodellen voor gezinnen, koppels en teams. Het afgeleide model werd voorgelegd aan een panel van experts en toegepast in één residentiële casus. Op basis van de resultaten werd het model verbeterd.
2. Het verbeterde model werd voorgelegd aan een panel van dertien *professionals* uit het welzijnswerk. Op basis van hun feedback werd het model verbeterd.
3. Tenslotte werd het model voorgelegd aan een panel van acht experts uit de Nederlandse en Belgische beleidswereld, de wetenschappelijke wereld en de hulpverlening. Deze acht experts werden bevraagd door middel van een (opgenomen) diepte-interview dat werd getranscribeerd en open en axiaal gecodeerd.
4. De gecodeerde data werden opgenomen in een laatste kwaliteit verbeterende cyclus.